

Tomaz Akvinski
De principiis naturae / O počelih narave
(Uvodna opomba)

Tomaz Akvinski je besedilo, ki je v kasnejši rokopisni tradiciji dobilo ustaljen naslov *De principiis naturae*, po vsej verjetnosti napisal kot odgovor na prošnjo enega svojih dominikanskih sobratov in sicer na samem začetku svoje znanstvene kariere. Akvinski skuša z obrazločitvijo pojmov in distinkcij uvesti začetnika v Aristotelovo filozofijo narave, predvsem v njegovo teorijo vzrokov, počel in elementov. Kljub temu, da ni mogoče do leta natančno določiti, kdaj je delce nastalo, je gotovo, da je Akvinski spis napisal v obdobju med letoma 1252 in 1256, to je v času, ko je začel poučevati na univerzi v Parizu. V istem obdobju je napisal tudi svojo slavno razpravo *De ente et essentia*. Pri pisanju se je Akvinski opiral na Aristotelovo *Fiziko* in *Metafiziko*, ki ju je bral skupaj z Averroesovim komentarjem, v latinskem prevodu iz arabščine Mihaela Scotusa. Poleg Aristotela in Averroesa sta njegova vira še Avicennova *Metaphysica* in *Sufficiencia*, ki ju je tudi uporabljal v Scotusovem prevodu in mogoče tudi Boetijeva razprava *De hebdomadibus*, čeprav ta ni nikjer eksplicitno omenjen.

Latinsko besedilo povzemamo po kritični izdaji *De principiis naturae ad fratrum Sylvestrum* iz *Sancti Thomae de Aquino, Opera omnia*, iussu Leonis XIII P. M. edita, tomus XLIII, Rim, Editori di San Tommaso 1976. Kljub temu, da v rokopisih iz trinajstega in štirinajstega stoletja besedilo ni razdeleženo na poglavja, so ga izdajatelji zaradi boljše preglednosti razdelili na šest paragrafov. Pri tem so sledili Pausonovi izdaji, s to razliko, da je on besedilo razdelil na poglavja. V želji, da bi bila naša izdaja še preglednejša, smo oštevilčili tudi odstavke. Pri prevajanju, navajanju virov in v komentarju – v katerem skušamo opozoriti na osnovne Akvinčeve reference, napraviti besedilo pregledno in razumljivo, ne izkoriščamo pa vsake priložnosti, ki jo ponuja za analizo določenega sklopa problemov (tak je na primer sklop vprašanj, če navedemo samo en primer, iz šestega paragrafa, ki zadevajo, rečeno zelo na splošno »filozofijo jezika«, tj. povezavo teorije ekvivokacije in analogije ter logike trinajstega stoletja, itd.) –, smo poleg omenjene izdaje upoštevali tudi sledeče izdaje in prevode: *De principiis naturae*, kritična izdaja in uvod J. J. Pauson, Société philosophique/Editions E. Nauwelaerts, Freiburg/Louvain 1950; *O počelima naravi*, v Toma Akvinski, *Opuscula philosophica*, drugi zvezek, priredil in prevedel A. Pavlovič, Demetra, Zagreb

1996; Joseph Bobik, *Aquinas on Matter and Form and the Elements. A Translation and Interpretation of the 'De principiis Naturae' and the 'De Mixtione Elementorum' of St. Thomas Aquinas*, University of Notre Dame Press, Notre Dame, Indiana 1998.

Matjaz Vesel